

alterius dioecesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia et in personas eidem Ordinario subiectas tantum. Si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio pontificalium, et sic ordinati ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi (sess. 6. cap. 5. *De Reform.*) (12).

II. Qui arctati occasione beneficii recepti sive recipiendi non fuerint, et sede vacante, infra annum a die vacationis per litteras dimissorias a Capitulo acceptas fuerint ordinati, si in minoribus ordinibus sic fuerint constituti, nullo privilegio clericali praesertim in criminalibus gaudeant; in maioribus vero sic constituti ab executione Ordinum ad beneplacitum futuri Praelati sint ipso iure suspensi (sess. 7. cap. 10. *De Reform.*) (13).

III. Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, etiamsi in loco dioecesis Nullius, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusvis Ordinis resederint aut moram traxerint, vigore cuiusvis privilegii sibi de promovendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam praetextu familiaritatis, continuae commensalitatissuae (14), absque sui proprii praelati expresso consensu aut litteris dimissoriis, ad aliquos sacros aut minores Ordines, vel primam tonsuram promovere seu ordinare valeat. Contrafaciens ab exercitio pontificalium per annum, taliter vero promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Praelato visum fuerit, ipso iure sint suspensi. (Sess. 14. cap. 2. *De Reform.*).

IV. Si quis ab alio (quam a proprio Episcopo) promoveri petat, nullo tenus id ei, etiam cuiusvis generalis aut specialis Rescripti vel privilegii

(12) Per hoc Decretum non excluditur, quominus clerici etiam aliarum Dioecesium ordinari possint ab Episcopo extraneo in aliena dioecesi, quando et clerici a proprio Ordinario litteras habeant dimissorias, et extraneus hic Episcopus pontificalia ibi exerceat de expressa Ordinarii loci licentia.

Et ex Resol. (quae afferri solet) S. Congr. 22. Febr. 1630. Episcopus in alterius dioecesi existens potest, praevia praedicta illius licentia, tam subditos proprios, quam Episcopi licentiam concedentis absque incursu poenarum ordinare.

(14) Dimissorias post annum concedere spectat ad Vicarium capitularem, et non ad Capitulum, prout refertur decisum in S. Congr. Epp. 12. Ian. 1604.

Verum vicarius Papae non prohibetur

etiam statim post vacantem Sedem Apostolicam dimissorias litteras concedere; quippe Decretum Tridentinum *missime* restringit iurisdictionem Sedis Apostolicae, quamvis vacantis.

Sede autem Episcopali vacante pro suscipiendis infra annum Ordinibus non adeundus est aut vicinior Episcopus, aut Metropolitanus, sed adeunda est Sedes Apostolica.

Potest tamen Capitulum sede vacante infra annum testimonium idoneitatis, seu litteras testimoniales dare.

(14) Nimirum Episcopos Titulares familiaritatis ratione neminem ordinare posse sanxerat Pius IV. Const. *Cum sicut accepimus* 12 Maii 1562.

praetextu permittatur, nisi eius probitas ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur. Si secus fiat, ordinans a collatione Ordinum per annum, et ordinatus a susceptorum ordinum executione, quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus (15).

V. Abbates et alii exempti, aut collegia vel capitula quaecumque (16), etiam ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis saecularibus (17), ut ab aliis ordinentur, non concedant. Concedentes autem dimissorias contra formam Decreti, ab officio et Beneficio per annum sint ipso iure suspensi. (Sess. 23. cap. 10.).

VI. Si quis parochus vel alius sacerdos, sive regularis sive saecularis sit, etiam si id sibi ex privilegio vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiae sponso sine illorum parochi licentia matrimonio coniungere aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. (Sess. 24. cap. 1. *De Reform.*).

VII. Episcopi, quod absit, si ab huiusmodi (concupinatus) crimine non abstinerint, et a Synodo Provinciali admoniti, se non emendaverint, ipso facto sint suspensi. (Sess. 25. *de Reform.* cap. 14.) (*).

APPENDICULA

DE DEPOSITIONE ET DEGRADATIONE

813. — *Depositiō et degradatio* sunt poenae gravissimae suspensioni valde affines, et ipsi assimilari solent, quia solos afficiunt Clericos, et eodem modo privationem iurium et beneficiorum ecclesiasticorum inducunt. Attamen non sunt proprie censurae, quia ratione tantum poenae, non vero medicinae infliguntur.

(15) Agitur hic de defectu dumtaxat litterarum *testimonialium*, non vero de *dimissoriarum* carentia. Et reipsa contingere potest, ut clericus accedat aut cum litteris dimissoriis, aut praetextu alienius generalis vel specialis rescripti, vel privilegii, et careat testimonio sui Ordinarii, quo eius probitas ac mores commendentur. (sess. 23. c. 8. *De Ref.*).

(16) Intelligi capitula, quae aliquo iure speciali iurisdictionem habeant in aliqua dioecesis parte: nam aliud decretum de Capitulis, sede vacante, extat.

(17) Abbates nimirum, intra fines cuiuspiam Dioecesis consistentes quemadmo-

dum suis dumtaxat regularibus subditis tonsuram et minores Ordines conferre possunt, non vero subditis saecularibus, ita et de concedendis litteris dimissoriis idipsum statutum est.

(*) Adde ex recenti decreto S. C. C. citato sub. n. 788. suspensionem a divinis S. Sedi reservatam et ipso facto incurrendam a sacerdotibus violantibus decreta lata circa collectionem eleemosynarum pro Missis celebrandis, ibid. citata. Clerici nondum sacerdotio initiati eandem suspensionem quoad susceptos ordines incurrunt et praeterea inhabiles fiunt ad superiores ordines recipiendos.

Depositio est poena ecclesiastica, qua Clericus privatur usu potestatis ecclesiasticae, et omni titulo radicali ad eam exercendam, necnon omni iure ad beneficia valide possidenda, idque in perpetuum. Est igitur *per se* poena irremissibilis. — Vide S. Lig. n. 324. et seq.

Degradatio, est sollemnis privatio omnium titulorum, honorum, privilegiorum, et honorum ecclesiasticorum, ita ut degradatus, solo remanente Ordinis caractere indelebili, ad conditionem laicalem reducatur. Hinc differt a *depositione*, 1° quia degradatio est sollemnis privatio honorum ecclesiasticorum, depositio autem non ita; 2° quia degradatio privat utroque privilegio clericali, scilicet canonis et fori, depositio autem his privilegiis non privat. Hinc percutiens depositum incurreret excommunicationem; non vero si in degradatum violentas manus iniiceret; a laico enim non differt.

Degradatio non potest infligi, nisi pro immanibus sceleribus, eiusmodi sunt crimen haeresis manifestum, falsificatio litterarum apostolicarum, sodomia frequentata et notoria, gravissima calumnia Episcopo apposta, etc. — Vide S. Lig. *ibid.*

QUAER. *An degradatus teneatur ad Horas canonicas, et ad votum castitatis.*

Resp. Affirm. quoad utrumque; quia non debet hoc onere solvi et commodum percipere ex sua malitia. Hinc invalide matrimonium contraheret. — S. Lig. n. 327.

ARTICULUS III. — DE INTERDICTO

814. — DEFINITIO. Interdictum est censura, qua in poenam alicuius criminis usus divinatorum Officiorum, aliquorum Sacramentorum, et sepulturae ecclesiasticae certis personis aut in quibusdam locis prohibetur.

Hinc differt interdictum 1° ab excommunicatione, quae maioribus bonis privat quam interdictum, nec loca, sed solas personas afficit; 2° a suspensione, quae solos afficit Clericos, et eatenus tantum privat rebus sacris, quatenus sunt usus alicuius ministerii ecclesiastici, non vero quatenus sunt bona fidelium; insuper interdictum afficit loca, et privat sepultura ecclesiastica, non vero suspensio; 3° ab irregularitate et a cessatione a divinis, quae proprie et per se non habent rationem poenae, nec proinde censurae. — Vide S. Lig. n. 328. et seq.

DIVISIO. Interdictum est multiplex, scilicet 1° *personale, locale, vel mixtum*, prout immediate afficit personam, vel locum, vel utrumque simul.

2° *Generale vel particulare*, prout extenditur ad totam regionem, civitatem et communitatem, vel ad Oratorium, Ecclesiam particularem, aut personas determinatas restringitur.

815. **Regulae.** — I. Interdictum generale non cadit nisi in personas vel loca designata. Hinc 1° Interdicto Clero alicuius loci, non ideo interdicitur populus, nec interdiciuntur Regulares; et vice versa. 2° Interdicta civitate, incolae innocentes non sunt interdicti, et alio ire possunt, ut divinis Officiis intersint. Interdictis civibus urbis, Ecclesiae interdicto non subiacent: ibique peregrini Officiis adesse possunt (Episcopi semper eximuntur, nisi specialiter designati fuerint).

II. Interdictum sine limitatione in aliquod totum, omnes eius partes afficit. Hinc 1° Interdictum civitatis involvit omnes illius urbis Ecclesias, etiam exemptas a iurisdictione interdicens, quia tunc a iure interdiciuntur. 2° Interdictum familiae vel communitatis singula eius membra complectitur, etiam quotquot post latum interdictum eius communitatis membra esse coeperint. 3° Interdictum Ecclesiae singulis sacellis in ea contentis competit: at vice versa dici nequit.

III. Interdictum latum in certa loca, v. gr. castrum, aut civitatem, afficit etiam suburbia et aedificia contigua. Hinc interdicta Ecclesia, interdiciuntur sacella, quae eam immediate tangunt, nec non coemeteria contigua; non vero vice versa; quia *accessorium sequitur principale*, et non principale accessorium.

816. **Quaesita.** — **QUAER.** 1° *Quinam sint effectus interdicti?*

Resp. Sunt tres, ut patet ex definitione superius data, scilicet 1° *Prohibitio a divini Officiis*, nempe a Missa, precatione publica et solenni, publica recitatione Horarum in choro, benedictione publica aquae, olei, templi, cereorum, etc. Clerici qui non cadunt sub interdictum, celebrare possunt, sed ianuis clausis et sine campanarum sonitu. — S. Lig. 333.

2° *Prohibitio ab administrandis et recipiendis aliquibus Sacramentis*, scilicet Eucharistia, Ordine et Extrema Unctione. Viaticum moribundis ministrari potest, et iuxta aliquos etiam Extrema Unctio. Baptismus (etiam sollemnis). Confirmatio et Poenitentia omnibus permittitur, exceptis illis, qui interdicto causam etiam auxilio vel favore dederunt. Probabilis etiam Matrimonium, sed absque benedictione. — Vide S. Ligor. n. 334.

3° *Prohibitio a sepultura ecclesiastica.* Extenditur etiam ad infantes et amentes in interdicto locali. Clerici tamen non nominatim interdicti sepeliri possunt in Ecclesia (cum Missa); imo etiamsi Ecclesia esset specialiter interdicta (sed sine Missa). — S. Lig. n. 335.

817. — **QUAER.** 2° *Quomodo peccent violantes interdictum, et quasnam poenas incurrant?*

Resp. 1° *Quoad Clericos.* 1° Peccant graviter violando interdictum *personale*, quia agitur de re gravi, nisi excuset materiae parvitas, ex. gr. si exercent functiones, quae a laicis fieri possunt, vel si brevi tempore

relinquant ostium templi apertum, etc. 2º Peccant graviter etiam violando interdictum *locale*, si locus sit specialiter vel generaliter interdictus, et agant publice, apertis ianuis, contra prohibitionem; secus venialiter tantum peccant. Si autem functiones sacras, non obstante interdicto, exerceant, irregularitatem incurrunt. Demum ipso facto interdictum ab ingressu Ecclesiae incurrunt, si divina officia celebrent aut celebrari faciant in loco interdicto, aut ad divina officia vel sacramenta vel ecclesiasticam sepulturam admittant nominatim excommunicatos (1), ut infra dicitur. S. Lig. n. 336.

Resp. 2º *Quoad laicos.* 1º Peccant graviter violantes interdictum *personale*, cum ipsos directe afficiat. 2º Peccant item graviter violantes interdictum *locale*, si compellant Clericos ad Officia divina celebranda contra interdictum. Item si Sacramenta in loco interdicto reciperent, quia ad id cooperarentur, quod Clericis sub peccato gravi prohibetur. 3º Peccant autem tantum venialiter, si interdicto loco, ipsi non personaliter interdicti divinis Officiis dumtaxat assistant. — S. Lig. *ibid.*

QUAER. 3º *Quam ob causam ferri possit interdictum?*

Resp. Ferri non potest *per se loquendo* nisi propter culpam gravem bono publico oppositam: sic pro interdicto personali requiritur culpa illius, qui interdicatur; nam poena est propter culpam. Pro interdicto autem generali et locali sufficit culpa illius, qui est caput communitatis, vel praecipuorum eius membrorum. Ex Iure can. eruitur. — S. Lig. n. 337.

Interdicta Romano Pontifici reservata.

818. — I. Poenam interdicti ab ingressu Ecclesiae Romanae Pontifici *speciali modo* reservatam incurrunt, qui episcopali caractere iam insigniti (2) nominati et praesentati vel electi ad vacantes Ecclesias, earum curam, regimen, et administrationem ante exhibitionem Litterarum Apostolicarum suscipere audent. (Ex Const. Pii IX. *Romanus Pontifex* 28. Aug. 1873.).

II. Interdictum Romano Pontifici *speciali modo* reservatum ipso iure incurrunt Universitates, Collegia, et Capitula, quocumque nomine nuncupentur, ab ordinationibus seu mandatis eiusdem Romani Pontificis pro tempore existentis ad universale futurum Concilium appellantis. (Ex Const. *Apostolicae Sedis*) (3).

(1) Intellige, si hi nominatim sint excommunicati ab aliis praeter Romanum Pontificem. Nam (Vid. sup. n. 787. XVII.): si clerici sponte et scienter sic se gerant cum nominatim excommunicatis a Rom.

Pontifice, excommunicationem incurrunt eidem Pontifici reservatam.

(2) Vide sup. n. 786. XIII., et n. 810. I.

(3) Differt hoc interdictum ab excommunicatione item contra appellantes ad

Interdictum non reservatum.

819. — Scienter celebrantes vel celebrari facientes divina in locis ab Ordinario, vel delegato Iudice, vel a iure interdictis; aut nominatim excommunicatos ad divina officia, seu ecclesiastica sacramenta vel ecclesiasticam sepulturam admittentes, interdictum ab ingressu Ecclesiae ipso iure incurrunt, donec ad arbitrium eius, cuius sententiam contempserunt, competenter satisfecerint. (Ex Const. *Apostolicae Sedis*) (4).

futurum Concilium, de qua sup. n. 785. IV.; quippe ibi in singulas personas animadvertitur, hic in personas morales. Nihilominus singula harum membra interdictum tenet; alias foret inutile (C. 16. *De Sent. Eccom.* in 6.

Caeterum cum interdictum huiusmodi non habeat vim censurae, clerici, qui ei causam non dederunt, si ordinem exercendo illud violaverint, non contrahunt irregularitatem.

Quaeritur, an incurrentes hoc interdictum etiam excommunicationem contrahant, de qua n. 784. IV.? Non puto (inquit Comm. Reat.); maxime quod ibi de singulis, haec de personis moralibus agitur. Ex quo praeterea licet intelligere, eos, qui moralibus huius personis auxilium, consilium, vel favorem praestant, neque hoc interdictum incurrere; quia Const. nostra eos praeterit; sed neque illam excommunicationem hos incurrere; quia non singulis, de quibus ibi, haec praestant, sed personae morali. Vid. cit. *Comm. Reat.* n. 158.

(4) Haec poena (inquit Comm. Reat.), uti antea, ita et hodie solos clericos tenet: ait enim Pontifex, *celebrari facientes... admittentes*; atqui haec eorum sunt, qui in locis sacris potestatem habent.

Duas autem partes habet hic articulus. Prima ad eos pertinet, qui celebrant vel celebrari faciunt divina in locis interdictis. *Divina* autem, ut alias (sup. n. 787. XVII. in Not.), ea accipimus, quae solis Ecclesiae ministris fas est obire. *Cele-*

brare autem etc. nefas esse, intelligendum est, ut in veteri iure, exceptis diebus et locis, et non servatis conditionibus, quibus tunc licuit. Porro veteri iure licet in Ecclesia interdicta, si interdictum speciale est, sacrum facere semel in hebdomada ad renovandam Eucharistiam, ne desit morituris; et in Conventualibus Ecclesiis licet legere horas canonicas binis et binis, vel tribus. Sin est *generale*, licet quotidie sacrum facere, et alia divina officia obire; sed non pulsatis campanis, ianuis clausis, exclusis interdictis, et ita ut ab his, qui foris sunt, nihil exaudiri possit, videri nihil. (Vid. *Comm. Reat.* n. 160.).

Altera pars articuli ad eos pertinet, qui admittunt excommunicatos nominatim ad divina officia vel ad sacramenta, nempe excepta poenitentia et Viatico in articulo mortis. Verbum, *admittentes*, indicat eos, ad quorum curam spectat prohibere vel admittere aliquem ad huiusmodi actum, idest ad eos spectat, qui regimen habent Ecclesiae vel coemeterii. Ergo hi tantum interdicto teneantur, non vero alii clerici, qui more laicorum divinis adsunt, vel funus comitantur; neque qui consilium admittentibus, vel favorem praestant.

Admittentes autem non quivis metus aut coactio excusat, sed gravis tantum; non enim haec additum est, *sponte*, ut alias (sup. n. 787. XVII.), nec id inconsulto omissum fuisse credendum est. Caeterum praeter interdictum aliae poenae canonicae, de quibus Cap. 8. *De Privileg.* in 6., eos non tenent.

Interdicta lata a Synodo Tridentina.

820. — I. Non liceat Capitulis Ecclesiarum, sede vacante, infra annum a die vacationis ordinandi licentiam aut litteras dimissorias alicui, qui beneficii ecclesiastici recepti sive recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere. Si secus fiat, Capitulum contraueniens ecclesiastico subiaceat interdicto. (Ex sess. 7. cap. 10. *de Reform.*).

II. Crescente contumacia (*Episcopi nimirum absentis ultra secundum semestre tempus*), Metropolitanus Episcopus absentes, Metropolitanum vero absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens sub poena interdicti ingressus Ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras seu nuntium Romano Pontifici denunciare teneatur. Ex sess. 6. cap. 1. *de Reform.*).

APPENDIX I.

DE CESSATIONE A DIVINIS

821. — *Cessatio a divinis* est prohibitio Clericis facta, ut abstineant ab Officiis divinis, ab administratione Sacramentorum, et ab ecclesiastica sepultura in aliquo loco determinato.

Haec cessatio distinguitur ab interdicto, 1° Quia interdictum potest esse personale, non vero cessatio a divinis. 2° Quia interdictum est censura, unde qui illud violat, fit irregularis; transgressor autem cessationis a divinis, licet graviter peccet, nullam tamen censuram incurrit, nec fit irregularis. Haec enim cessatio non adhibetur ad corrigendos delinquentes. 3° Quia durante interdicto generali, licet celebrare Officia divina ianuis clausis, et submissa voce, et etiam solemniter in quibusdam festis: in cessatione vero a divinis etiam haec prohibentur.

Duplex distinguitur cessatio a divinis.

1° *Alia a iure*, quae ipso facto existit, quando polluitur Ecclesia, vel execratur.

2° *Alia ab homine*, quae imponitur a Superiore iurisdictionem habente in foro externo, in signum moeroris, vel ad reparationem gravis iniuriae Deo illatae; et tunc afficit omnes, qui in eo loco versantur.

Causae autem cessationis a divinis *a iure* referuntur in *Tractatu de Eucharistia*, ubi agitur de loco celebrationis: Sacramenta, quae ministrari possunt tempore interdicti, conceduntur etiam tempore cessationis.

QUAER. *A quibusnam cessatio a divinis imponi possit?*

Resp. Imponi potest ab iisdem, qui possunt ferre censuras, praecedentibus debitis monitionibus. — S. Lig. n. 340.

APPENDIX II.

DE SEPULTURA ECCLESIASTICA

822. — Corpora fidelium defunctorum ex praecepto Ecclesiae in loco sancto ad hoc benedicto et consecrato, aut in ipsa Ecclesia sepelienda sunt. Qui autem non pertinent ad Ecclesiam Christi, nec more ecclesiastico nec in loco sancto sepeliri possunt. Deneganda est sepultura ecclesiastica etiam christianis, qui ea indigni visi sunt, propterea quod aut fidem deseruerunt, aut in contumacia et impenitentia e vivis excesserunt, vel filii rebelles fuere, ut constat ex dictis de effectibus excommunicationis et interdicti.

823. *Quaesita.* — *QUAER.* 1° *Quinam privandi sint sepultura ecclesiastica?*

Resp. De iure communi sunt sequentes:

1° *Infideles* omnes, quicumque sint, sive pagani, sive iudaei, mahumetani, sive etiam infantes sine Baptismo mortui.

2° *Apostatae* a christiana Fide. Adnumerari autem debent inter apostatas omnes impii homines, qui scriptis atheismum, deismum, pantheismum docent, seu uno verbo quicumque christianam revelationem negant.

3° *Haeretici*, qui errores suos palam profitentur, eorumque fautores notorii, nec non schismatici publici.

4° *Excommunicati publici et notorii*, et *interdicti nominatim*, si absque poenitentiae signis decesserint, nec votum ullum reconciliationis cum Ecclesia manifestaverint.

5° *Suicidae*, qui sibi mortem intulerunt, ira aut desperatione impellente, nisi signa poenitentiae aut amentiae dederint. Non denegatur autem sepultura iis, qui in statu phrenesis aut in alio morbi excessu seipsos occiderunt.

824. — 6° *Duellantes si in ipso conflictu perierint.* — *Conc. Trid.* sess. 25. c. 19. *de Reform.* Imo iuxta *Rituale Romanum* sunt privandi sepultura, etiamsi signa poenitentiae dederint; et iuxta Bullam Bened. XIV. *licet absoluti fuerint*, et etiamsi extra locum conflictus cum signis poenitentiae decesserint.

7° *Peccatores publici et notorii*, qui in impenitentia mortem oppetierunt. Tales sunt v. gr. qui publice vitam degunt in adulterio, vel concubinato. Sed ad hoc requiritur, 1° ut impenitentia sit omnino certa; 2° ut sit adeo publica, ut sepultura sine novo scandalo concedi non possit.